

Blaž Mesec, Liljana Rihter

ŠTUDENTJE IN METODOLOGIJA

SLEDENJE ZADNIH DVEH GENERACIJ
VISOKOŠOLSKEGA PROGRAMA SOCIALNEGA DELA

V šolskih letih 2003/04 in 2004/05 sva pri rednih in izrednih študentih drugega letnika fakultete za socialno delo (visokošolski program) izvedla anketo o pričakovanjih in izkušnjah v zvezi s predmetom Metodologija raziskovanja v socialnem delu s statistiko I. Anketa je imela predvsem didaktičen namen, saj naj bi spodbudila študenta k načrtovanju študijskih dejavnosti pri tem predmetu, delno pa je bila namenjena tudi raziskovanju odnosa med pričakovanji v zvezi s predmetom, izkušnjami z raziskovalno dejavnostjo in uspehom pri tem predmetu.

Meniva, da so ugotovitve zanimive v okviru prizadevanja za izboljšanje kakovosti študija, saj je mogoče na njihovi osnovi sklepati, da so vsaj pri tem predmetu, verjetno pa tudi pri drugih, izpitne ocene razmeroma neodvisne od uspeha v srednji šoli, ki ima bistven delež pri vpisu na redni oziroma izredni študij. Ugotovitve vsaj posredno kažejo, da fakulteta uspešno uveljavlja svoje kriterije študijske uspešnosti. Po drugi strani pa se ob njih zastavlja vprašanje o ustreznosti sedanjega vpisnega postopka, ki ne upošteva razlik v kakovosti srednjih šol, kot so razvidne iz ranga šol glede na povprečno oceno na maturi.

TEORIJA

Študijska uspešnost, izražena v izpitnih ocenah, je, če poenostavimo, domnevno odvisna od kakovosti pouka in študija in od zahtevnosti predmeta. Je tem višja, čim boljša je kakovost pouka in študija in čim manj zahteven je predmet:

Uspešnost = kakovost pouka / zahtevnost predmeta

Kakovost pouka in študija je odvisna od dejavnikov učenca in učitelja:

Uspešnost = učenec + učitelj / zahtevnost predmeta

Dejavniki učenca so sposobnosti, motivacija, znanje in tehnike učenja. Dejavniki učitelja sta njegovi veščini poučevanja (didaktika) in ocenjevanja. Ti dejavniki se takole povezujejo v splošno formulo uspešnosti:

Uspešnost = (sposobnosti + motivacija + znanje + tehnike učenja) + (didaktika + ocenjevanje) / zahtevnost predmeta

V tej raziskavi privzemamo didaktiko kot konstanto (ki ni predmet raziskovanja). To pomeni: tudi pri najslabšem možnem pouku se bodo na koncu učenci razlikovali po uspehu. Zanima nas, kaj pri učencu povzroča varianco uspešnosti.

Dejansko dosežena ocena pri predmetu Metodologija je odvisna od ocene, za katero si študent prizadeva (aspirirana ocena). Višina aspirirane ocene je odvisna od motivacije za študij (ocena pomembnosti predmeta in širše študijske aspiracije) in od pretekle študijske uspešnosti, ki se izraža v splošni študijski uspešnosti v 1. letniku in uspehu pri najtežjem predmetu. V pretekli splošni študijski uspešnosti so skrite variable sposobnosti, motivacije, znanja in tehnik učenja.

Anketa je imela poleg raziskovalnega tudi didaktičen namen. Izpolnjevanje vprašalnika naj bi študentu pomagalo pri oceni njegovega položaja ob začetku študija v 2. letniku, na točki prehoda iz preteklosti v prihodnost, ko človek običajno dela dobre sklepe in načrtuje. Pri predmetu Metodologija s statistiko so izpitne ocene praviloma nižje kot pri večini drugih predmetov. Če privzamemo naravo predmeta, organizacijo in način poučevanja kot konstanto, je učni uspeh odvisen od sposobnosti, motivacije in prizadevnosti študentov.

Vse tri kompleksne variable naj bi se odrazile v učenem uspehu na doslej dokončanih šolah,

osnovni in srednji, in na učnem uspehu v 1. letniku, tako na povprečni izpitni oceni kot na uspehu pri najtežjem predmetu. S temi parametri je določena pretekla realnost študentove celostne »opremljenosti« za študij. Menimo, da vsakemu človeku koristi, če pozna danosti in omejitve svojega položaja in sebe samega. To ne pomeni, da vse to jemljemo kot nekaj nespremenljivega. Narobe, izhajamo iz prepričanja, da je pri večini omejitev, ki so v preteklosti pripeljale do določenega izida (pri sposobnostih, motivaciji, učnih tehnikah), mogoče premakniti meje in doseči boljše rezultate. Toda za to se mora človek zavestno odločiti in narediti projekt. Ta projekt za prihodnost pa izhaja iz ugotovljenega dejanskega stanja v sedanjosti. Študent mora vedeti, »kje je«, da bi lahko naredil načrt, kam hoče priti. Tako izhodišče je lahko zunanja ocena njegove uspešnosti (objektivne ocene učnega uspeha, samoocena in skladnost med obema). Študent si odgovori na vprašanje, kaj sem doslej dosegel, kje sem med drugimi. Na tej osnovi se je smiselno vprašati, kam merim. Temu samospraševanju naj bi rabila vprašanja od 1 do 10.

Drugo področje samospraševanja je prizadevanost pri študiju in obvladanje oziroma uporaba učnih tehnik. Seznam učnih tehnik pri vprašanju 11 naj bi študenta opomnil, da dobre ocene ne padajo z neba, ampak da pridemo do njih s trudom, s študijskimi dejavnostmi. Na FSD opažamo že ves čas, da študentje »akademske svobode« ne uporabljajo za samostojen študij in raziskovanje, kar naj bi bil njen namen, ampak za to, da se odpočijejo od naporov srednje šole.

Predavanja so slabo obiskana, pripravljanje na izpite je kampanjsko. Mnogi ne študirajo po študijski literaturi, ampak samo po tujih zapiskih, ki so pogosto vsebinsko problematični, kar sodimo po verižno napačnih odgovorih na izpitna vprašanja. Niso redki, ki se odločijo za »padalski« način študija, tj., minimalno znanje si pridobijo s ponavljanjem izpita. Širokogrudni pravilnik o izpitnem režimu podpira to študijsko obliko, ko dopušča šestkratno opravljanje izpita.

Vprašanja od 12 do 15 usmerijo študenta k razmisleku o njegovih stališčih do predmeta Metodologija s statistiko in o motivaciji za študij tega predmeta. Ta predmet je, sodeč po povprečni izpitni oceni, med zahtevnejšimi. Podcenjevanje njegove zahtevnosti lahko vodi do slabšega uspeha. Ker je ta predmet »formalen«, postopkovni, ne »vsebinski«, ker vsebuje kvantitativne metode in ker ne govori o neposrednem delu z ljudmi,

ampak o »papirnatem« delu, ni pričakovati, da bi bil za večino naših študentov vnaprej zanimiv. Pričakujemo lahko nižjo motivacijo za študij kot pri kakšnem drugem predmetu. Študent naj bi sam pri sebi ocenil svoje nagnjenje do tega predmeta, da bi ga vzel kot spremembe možno predpostavko, ki bi jo obravnaval tako, da ga njegova stališča ne bi ovirala pri doseganju dobrega uspeha.

Vprašanja od 16 do 18 omogočajo razmislek o konkretnih izkušnjah z raziskovanjem in raziskovalnimi opravili. Ta razmislek naj bi omogočil, da bi študent povezal doseganje izkušnje z vsebino predmeta, da mu ta ne bi bil preveč tuj in da bi te izkušnje tudi med študijem uporabljal kot referenčne točke in izhodišča. Ob vprašanju 19 naj bi študent izrazil svojo aspiracijo glede izpitne ocene pri tem predmetu. Znano je, da ima tak izraz motivacijski učinek. Pomeni jasno in (v omejenem pomenu), javno naznačeno stopnjo, do katere želi študent priti. Zadnje vprašanje (20) spodbudi študenta k trasiranju nekoliko bolj oddaljene prihodnosti. Njegov pomen za študenta je predvsem motivacijski.

Ob izpolnjevanju vprašalnika naj bi se študent zamislil glede svojih predstav in pričakovanj v zvezi s predmetom in o raziskovalnih izkušnjah, ki ga pripravljajo na študij tega predmeta.

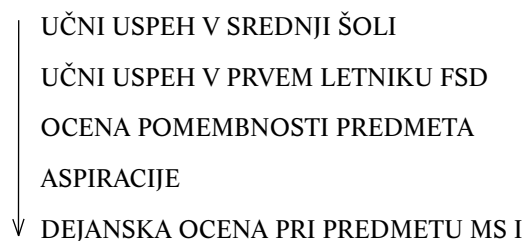
PROBLEM IN HIPOTEZE

Zanima nas, kaj pri učencu povzroča varianco uspešnosti. Odnose med relevantnimi variablami prikazuje spodnji model.

Opis hipotetičnega modela:

Dejansko dosežena ocena pri predmetu MS je odvisna od ocene, za katero si študent prizadeva (aspirirana ocena). Višina aspirirane ocene je odvisna od motivacije za študij (ocena pomembnosti predmeta in širše študijske aspiracije) in od pretekle študijske uspešnosti, ki se izraža v splošni študijski uspešnosti v 1. letniku in uspehu pri najtežjem predmetu.

Slika 1: Hipotetični model odnosov med variablami

METODA

SPREMENLJIVKE – DEFINICIJE

UČNI USPEH V SREDNJI ŠOLI

Učni uspeh v zadnjem letniku srednje šole (samo-
navedba): zd–odl

Število točk za vpis na visoko šolo: 50–100

UČNI USPEH V PRVEM LETNIKU FSD

- Splošen uspeh

Povprečna ocena izpitov v 1. letniku FSD s
ponavljanji (samonevedba): 5–10

Povprečna ocena izpitov v 1. letniku FSD brez
ponavljanj (samonevedba): 6–10

Študijska uspešnost v 1. letniku FSD glede na
uspešnost kolegov (samooocena): slabši od treh
četrtn / slabši od polovice / boljši od polovice /
boljši od treh četrtn

- Uspeh pri najtežjem predmetu 1. letnika
- Okoliščine izpita pri najtežjem izpitu

Naziv najtežjega izpita

Način opravljanje izpita pri najtežjem pred-
metu: samo pisno / samo ustno / pisno in ustno
/ zagovor seminarske naloge

- Učni uspeh pri najtežjem predmetu

Število opravljanj izpita pri najtežjem pred-
metu: 1 – 5+

Končna ocena pri najtežjem predmetu: 0, 6 – 10

- Intenzivnost študija najtežjega predmeta

Indeks intenzivnosti študija (število študijskih
dejavnosti, tehnik): 0 – 12

OCENA POMEMBNOСТИ PREDMETA METODOLOGIJA

- Ocena zahtevnosti in privlačnosti predmeta
- Ocena »push«-faktorja (potisni) za študij
predmeta

Ocena zahtevnosti predmeta: zahtevnejši od
treh četrtn drugih / zahtevnejši od polovice dru-
gih / enako kot drugi / manj zahteven kot polovica
drugih / manj zahteven kot tri četrtn drugih

- Ocena »pull«-faktorjev (privlačni) za študij
predmeta

Ocena zanimivosti predmeta: zanima bolj
kot tri četrtn drugih / bolj kot polovica drugih
/ enako kot drugi / manj kot polovica drugih /
manj kot tri četrtn drugih

Ocena koristnosti predmeta za študij: ne bo
potreboval / v glavnem ne bo potreboval / v glav-
nem potreboval / vsekakor potreboval

Ocena koristnosti predmeta za prakso: ne
bo potreboval / v glavnem ne bo potreboval / v
glavnem potreboval / vsekakor potreboval

Indeks ocene koristnosti: 0 – 6 (2 – 8)

Indeks koristnosti za študij in prakso (število
dejavnosti): 0 – 12

- Dosedanje izkušnje z raziskovanjem in stati-
stiko

Izkušnje v srednji šoli: 0 – 3

Izkušnje ne glede na okolje in stopnjo (število
dejavnosti): 0 – 11

ASPIRACIJE

- Aspirirana ocena pri predmetu: 6 – 10
- Aspiracije po podiplomskem študiju: 0 – 5
(ne bo končal / končal VŠ / UNI / SPEC /
MAG / DR)

DEJANSKA OCENA PRI PREDMETU: 6 – 10

MERSKI INSTRUMENT

Vprašalnik, ki je vseboval pretežno zaprta
vprašanja, je v dodatku.

POPULACIJA

Populacijo raziskave so sestavljali redni in izre-
dni študenti 2. letnika visokošolskega strokovnega
programa Fakultete za socialno delo Univerze v
Ljubljani v šolskih letih 2003/04 in 2004/05 (ki

Tabela 1: Populacija raziskave

Vpisan v 2. letnik v š. l.	2003/04		2004/05	
	REDNI	IZREDNI	REDNI	IZREDNI
Način študija				
Število vpisanih študentov	142	79	143	100
Število oddanih vprašalnikov	99	56	86	55
Odstotek oddanih vprašalnikov od vseh vpisanih študentov	70	71	60	55
Osip	30	29	40	45

Tabela 2: Izbrani indikatorji učne uspešnosti, odnosa do predmeta in študijskih aspiracij

VARIABLA	2003/04			2004/05		
	REDNI	IZREDNI	SKUPAJ	REDNI	IZREDNI	SKUPAJ
A. INDIKATORJI UČNEGA USPEHA V SREDNJI ŠOLI IN ŠTUDIJSKEGA USPEHA V PRVEM LETNIKU VISOKE ŠOLE						
Povprečno število točk za vpis na visoko šolo	87,15	71	81,4	88	76	83,32
Povprečna ocena izpitov prvega letnika s ponavljanjem (5-10)	7,23	7,15	7,19	7,2	7,12	7,17
Povprečna ocena izpitov prvega letnika brez ponavljanja (6-10)	7,47	7,46	7,47	7,6	7,44	7,55
Odstotek s končno zadostno oceno pri najtežjem predmetu 1. l. (od vseh anketiranih)	47,4	39,3	44,5	71,4	60,5	67,4
B. INDIKATORJI ODNOSA DO PREDMETA, IZKUŠENJ, ASPIRACIJ IN IZPITNA OCENA IZ METODOLOGIJE						
Povprečna ocena koristnosti predmeta za študij in prakso (0-12)	6,59	6,23	6,46	6,77	6,00	6,47
Povprečen indeks izkušenj z raziskovanjem (0-11)	4,98	4,82	4,92	4,63	4,79	4,69
Povprečna aspirirana ocena iz Metodologije (1-5)	3,32	3,25	3,30	3,33	3,09	3,24
Namerava študirati do magistrerja ali doktora (% od vseh anketiranih)	19,5	16,3	18,2	26,9	18,6	24
Namerava študirati do magistrerja ali doktora (% od vseh vpisanih)	13,3	8,2	12,6	17,1	12,8	15,7
Dejanska ocena izpita Metodologija I	6,96	7,22	7,05	6,78	6,56	6,69
Ocena pdb in odl pri najtežjem predmetu (% od anketiranih)	19,1	25	21,2	14,3	21,1	17
Ocena pdb in odl pri najtežjem predmetu (% od anketiranih)	13	12,5	12,8	9,1	14,5	11,1
N – postulirani numerusi, dejanski nekoliko odstopajo – anketirani	99	55	154	86	55	141
Št. vpisanih v 1. letnik generacije	145	110	255	135	80	215

so se vpisali na šolo v letih 2002/03 in 2003/04 ali prej – ponavljavci). Poskušali smo zajeti vse enote populacije (izvesti popis), dejansko pa smo zajeli tiste študente, ki so bili prisotni na prvem predavanju iz Metodologije raziskovanja s statistiko I v 2. letniku. Spodnji pregled strukture anketirane skupine kaže, da je osip zlasti v generaciji 2004/05 kar precejšen in da ugotovitve težko posplošimo na celotno populacijo, zato imajo zgolj značaj domnev.

IZVEDBA ANKETIRANJA

Anketiranje je bilo pri vseh skupinah izvedeno pri prvem predavanju iz predmeta Metodologija raziskovanja s statistiko I v 2. letniku tako pri

rednih kot pri izrednih študentih. Izvedena je bila neanonimna nevodena skupinska anketa. Anketa ni mogla biti anonimna, če smo hoteli zagotoviti primerljivost odgovorov na vprašalnik s podatki o dejanskem uspehu na izpitu na koncu leta. Nekatere študente je to motilo, češ da pomeni poseg v varstvo osebnih podatkov. Po pojasnilu, da je sodelovanje pri anketi prostovoljno in da nas zanimajo samo agregatni podatki, ne pa podatki o posameznih osebah, je večina nadaljevala izpolnjevanje vprašalnika in napisala svoje ime, nekateri pa so oddali prazen vprašalnik ali pa niso navedli imena. Te smo prišteli k osipu.

Tabela 3: Korelacije med ključnimi variablami (Pearsonov r) ne glede na generacijo in način študija

VARIABLE	Uspeh v SŠ	Točke za vpis	Povpr. ocena 1. l. s ponav.
Način študija	-0,39*	-0,62	-0,45
Generacija**	0,05	0,05	-0,02
Povpr. ocena 1. l. s ponavljanji	0,16	0,25	1
Povpr. ocena 1. l. brez ponavljanj	0,18	0,22	0,79
Samoocena	0,09	0,07	0,26
Intenzivnost študija najtež. predm.	0,04	-0,04	-0,18
Število opravljanj najtež. predm.	-0,03	-0,09	-0,38
Ocena najtežjega predmeta	0,08	0,01	0,38
Koristnost Metodologije indeks	0,26	0,20	0,14
Zahtevnost Metodologije	-0,16	-0,15	-0,03
Zanimivost Metodologije	0,23	0,18	-0,02
Izkušnje z raziskovanjem	0,07	-0,02	0,17
Aspirirana ocena Metodologije	0,17	0,04	0,30
Končna ocena izpita iz Metodologije	0,10	0,07	0,43
Aspiracije po podiplomskem študiju	-0,03	-0,09	0,12

* način študija: 1 –redni, 2 –izredni (izredni imajo slabši učni uspeh v SŠ in manj točk)

** Generacija: 1 –2003/04, 2 –2004/05

Ležeče: pomembna korelacija ($p < 0,05$)

Tabela 4: Korelacije med ključnimi variablami (Pearsonov r) glede na način študija ne glede na generacijo (REDNI)

VARIABLE	Uspeh v SŠ	Točke za vpis	Povpr. ocena 1. l. s ponav.
Generacija	0,03	0,04	-0,01
Povpr. ocena 1. l. s ponavljanji	0,17	0,27	1
Povpr. ocena 1. l. brez ponavljanj	0,20	0,24	0,86
Samoocena	0,05	0,02	0,20
Intenzivnost študija najtež. predm.	0,18	0,07	-0,03
Število opravljanj najtež. predm.	0,01	-0,03	-0,36
Ocena najtežjega predmeta	0,17	0,20	0,41
Koristnost Metodologije indeks	0,24	0,09	0,22
Zahtevnost Metodologije	-0,11	0,01	-0,01
Zanimivost Metodologije	0,18	0,01	-0,15
Izkušnje z raziskovanjem	0,14	0,01	0,17
Aspirirana ocena Metodologije	0,10	0,00	0,18
Končna ocena izpita iz Metodologije	0,12	0,16	0,42
Aspiracije po podiplomskem študiju	-0,14	-0,11	0,16

UREJANJE PODATKOV IN STATISTIČNA ANALIZA

Podatke smo uredili v kombinirane tabele glede na letnik in način študija in vsakokratno odvisno spremenljivko (po vprašalniku). V tabele smo vnesli frekvence in odstotke (v tem poročilu navajamo

samo odstotke in povprečja pri izbranih variabliah). V nadaljnji analizi smo izračunali medsebojne korelacije med vsemi variablami. Izračunavali smo le Pearsonov koeficient linearne korelacije za intervalne podatke, čeprav so podatki v več primerih ordinalni. V teh primerih bi bil ustrežnejši drug

Tabela 5: Korelacije med ključnimi variablami (Pearsonov r) glede na način študija ne glede na generacijo (IZREDNI)

VARIABLE	Uspeh v SŠ	Točke za vpis	Povpr. ocena 1. l s ponav.
Generacija	0,13	0,19	-0,02
Povpr. ocena 1. l. s ponavljanji	0,13	0,22	1
Povpr. ocena 1. l. brez ponavljanj	0,11	0,13	0,67
Samooocena	0,11	0,04	0,49
Intenzivnost študija najtež. predm.	-0,07	-0,05	-0,02
Število opravljanj najtež. predm.	0,04	-0,01	-0,46
Ocena najtežjega predmeta	0,08	0,02	0,35
Koristnost Metodologije indeks	0,14	0,07	0,04
Zahtevnost Metodologije	-0,04	-0,04	-0,07
Zanimivost Metodologije	0,11	0,04	0,13
Izkušnje z raziskovanjem	-0,02	0,03	0,16
Aspirirana ocena Metodologije	0,20	-0,02	0,46
Končna ocena izpita iz Metodologije	0,14	0,15	0,44
Aspiracije po podiplomskem študiju	0,15	-0,09	0,05

Tabela 6: Analiza variance med sredinami skupin glede na generacijo in način študija – 03/04 redni, 03/04 izredni, 04/05 redni, 04/05 izredni (samo razlike, pomembne pri $p < 0,01$)

VARIABLA	F	Sig. p<	Skupina z najvišjo sredino
Vpisne točke	52,6	0,00	Redni 04/05
Srednješolski uspeh	17,99	0,00	Redni 04/05
Samooocena uspeha v 1. letniku	4,9	0,00	Izredni 03/04
Intenzivnost študija za najtežji izpit	10,06	0,00	Izredni 03/04
Zahtevnost Metodologije	9,19	0,00	Izredni 04/05
Zanimivost Metodologije	8,37	0,00	Redni 04/05
Koristnost znanja Metodologije za študij	8,74	0,00	Redni 03/04
Indeks koristnosti znanja Metodologije	6,05	0,00	Redni 04/05
Znanja o metodologiji iz SŠ	54,28	0,00	Redni 03/04

koeficient; za grobo (pravzaprav neupravičeno natančno) oceno stopnje povezanosti pa smo se zadovoljili z omenjenim koeficientom. Poleg tega smo za nekatere spremenljivke izvedli analizo variance, da bi preverili pomembnost razlik med povprečji. Statistična obdelava je bila izvedena s pomočjo programov Microsoft Excel za Windows in SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).

REZULTATI

Na tem mestu lahko navedemo le najbolj značilne in sintetične indikatorje, podatki v celoti pa so zainteresiranim na voljo v raziskovalnem poročilu.

UGOTOVITVE

ZNAČILNOSTI VPISNE GENERACIJE: HETEROGENOST SREDNJIH ŠOL

Pri odgovoru na vprašanje »Katero srednjo šolo ste končali?« je v obeh letnikih in pri obeh podskupinah študentov na prvem mestu srednja ekonomska šola. Delež študentov iz srednjih ekonomskih šol se giblje od 25 % pri izrednih v študijskem letu 2004/05 do 41 % pri rednih v študijskem letu 2003/04. Povprečni delež študentov s teh šol je 31 %, tj., slaba tretjina vse vpisne generacije. Srednjim ekonomskim šolam sledijo srednje zdravstvene šole in gimnazije. Skupni

Tabela 7: Analiza variance med sredinami skupin glede na način študija – redni, izredni (samo razlike, pomembne pri $p < 0,05$)

VARIABLA	F	Sig. p <	Skupina z najvišjo sredino
Vpisne točke	149,22	0,00	Redni
Srednješolski uspeh	51,74	0,00	Redni
Samoocena uspeha v 1. letniku	24,52	0,00	Izredni
Intenzivnost študija za najtežji izpit	14,61	0,00	Izredni
Zahtevnost Metodologije	22,09	0,00	Redni
Zanimivost Metodologije	23,20	0,00	Redni
Koristnost znanja Metodologije za študij	5,34	0,00	Redni
Indeks koristnosti znanja Metodologije	15,86	0,03	Redni
Znanja o metodologiji iz SŠ	4,48	0,04	Redni

Tabela 8: Povprečni uspeh pri maturi v izbranih izobraževalnih programih*
Ekscerpt iz podatkov Maturitetnega letnega poročila za leto 2002.

Izobraževalni program	Število kandidatov	Povprečni uspeh na maturi
Gimnazija	5.598	19,3
Klasična gimnazija	299	22,5
Tehniška gimnazija	507	16,2
Ekonomska gimnazija	888	16,3
Umetniška gimnazija	105	16,9
Maturitetni tečaj	214	13,9
Trgovska akademija	62	15,5
Turistični tehnik	11	13,6
Elektrotehnik	23	12,9
Ekonomsko-komercialni tehnik	100	12,7
Zdravstveni tehnik	21	11,4

* Iz tabele Struktura kandidatov po izobraževalnem programu maturitetnega letnega poročila za leto 2002 smo izbrali programe z več kot 10 kandidati za maturo.

Vir: Državni izpitni center

delež študentov iz srednjih zdravstvenih šol je v študijskem letu 2003/04 25 %, v študijskem letu 2004/05 pa 11 %, medtem ko je skupni delež študentov iz gimnazij v tem zaporedju let 20 % in 13 %. Študentje iz srednjih ekonomskih in zdravstvenih šol sestavljajo tako skupaj od 37 % do 52 % študentov obeh generacij. Če k temu prištejemo še gimnazijce, ugotovimo, da sestavljajo študentje, ki so prišli iz teh treh vrst šol, polovico (50 %) do dve tretjini (65 %) študentske populacije teh dveh letnikov.

Značilna in za nadaljnjo interpretacijo pomembna je ugotovitev, da je med rednimi študenti višji delež tistih, ki so prišli z zdravstvenih

šol, med izrednimi pa je višji delež tistih, ki so prišli z gimnazij. To velja za obe šolski leti. Med rednimi študenti je skupni delež tistih, ki so prišli s srednjih ekonomskih in zdravstvenih šol, v obeh letnikih višji od deleža pri izrednih. Delež gimnazijcev pa je prav tako v obeh letnikih višji med izrednimi kot med rednimi. To navaja k domnevi, da je med študenti, ki prihajajo z gimnazij, več takih, ki so imeli premalo vpisnih točk, da bi se lahko vpisali kot redni študentje.

To ne bi bilo pomembno, če bi bile vse srednje šole enako zahtevne. Če niso enako zahtevne, če so, na primer, gimnazije zahtevnejše od ekonomskih in zdravstvenih šol, je gimnazijcu težje

pridobiti enako število vpisnih točk kot dijaku srednje ekonomske ali zdravstvene šole, kar bi lahko imelo za posledico, da bo zaradi višjega števila točk sprejet v visokošolski program dijak, ki ima dejansko slabše znanje, zavrnen pa tisti, ki ima nižje število točk, a boljše dejansko znanje.

Sistem enotne mature sicer izenačuje postopek ocenjevanja maturitetnega uspeha. Toda ta je le ena sestavina končnega števila vpisnih točk; na slednje vpliva v precejšnji meri (npr. 40 %) uspeh v zadnjih dveh letnikih srednje šole. Ta pa ni odvisen od poenotenega zunanjega preverjanja znanja.

Da bi bili naši sklepi trdnejši od zgolj domnev, v tabeli 8 navajamo podatke maturitetnega letnega poročila za leto 2002 državnega izpitnega centra (zadnje dostopno na medmrežju).

Iz teh podatkov je razvidno, da so največ točk na maturi dosegli v povprečju maturanti klasične gimnazije (22,5), drugih gimnazij (19,3), sledijo maturanti ekonomske gimnazije (16), medtem ko so maturanti zdravstvene šole (zdravstveni tehnik) dosegli le 11,4 točke. Grafikon jasno kaže veliko in časovno ustaljeno razliko med uspehom maturantov splošnih in klasičnih gimnazij na eni in maturanti strokovnih gimnazij in ostalimi na drugi strani. To podpira našo tezo, da so gimnazijski programi zahtevnejši, da je torej v njih težje priti do visokega števila točk za uspeh v zadnjih dveh letnikih. Število vpisnih točk torej ne odraža ustrezno dejanskega razmerja v znanju študentov, ki so prišli iz gimnazij, v primerjavi z onimi, ki so prišli s strokovnih gimnazij in drugih srednjih šol.

K podobnemu sklepu nas navaja tudi korelacija med točkami za vpis in končnim uspehom v srednji šoli na petstopenjski (dejansko le 4-stopenjski, ker nezadostni niso upoštevani) lestvici šolskih ocen (Pearsonov $r = 0,69$). Ta korelacija je po pričakovanju visoka, vendar ne zelo visoka, kar pomeni, da je določeno število dijakov zaradi slabšega uspeha v 3. in 4. letniku zbralo manj vpisnih točk, kot bi jim sicer pripadalo glede na učni uspeh (pri maturi).

To pomeni, da bo na visoki šoli ob novih in za vse vpisane enakih kriterijih nujno sledilo premešanje rangov uspešnosti. Nekateri uspešnejši iz srednjih šol z nižjim rangom se bodo uvrstili med manj uspešne v 1. letniku visoke šole, nekateri manj uspešni iz srednjih šol z višjim rangom se bodo uvrstili med bolj uspešne v 1. letniku visoke šole.

ŠTUDIJSKI USPEH V PRVEM LETNIKU: VELIKO PREMEŠANJE

Podatki o uspehu po prvem letniku kažejo, da je povprečna ocena izpitov izrednih študentov sicer v obeh letnikih nekoliko nižja od povprečne ocene rednih študentov, da pa znaša razlika manj kot desetinko ocene, kar je ob dejstvu, da je šlo za samoporočanje ocene in ne za podatek iz dokumenta, zanemarljiva razlika. Izredni študentje so imeli ob vpisu v povprečju za 16 % nižje povprečje vpisnih točk. Po prvem letniku imajo le za dober odstotek nižjo povprečno oceno od rednih. Obe meri sicer nista neposredno primerljivi, če pa privzamemo, da je maksimalno število točk 100, maksimalna ocena pa 10, lahko povprečno oceno pretvorimo v točke tako, da jo pomnožimo z 10. Pokaže se, da je razlika ob vpisu 16 točk v škodo izrednih, po prvem letniku pa le še manj kot 1 točko.

Primerjava učnega uspeha v srednji šoli sedanjih rednih in izrednih študentov opozarja na veliko spremembo ob prehodu na visoko šolo. Med rednimi iz generacije 2004/05 je kar 92 % takih, ki so bili v srednji šoli prav dobri ali odlični, med izrednimi pa le 65 %. Pri najtežjem predmetu 1. letnika pa je v isti generaciji med rednimi le še 14,3 % dobilo prav dobro ali odlično oceno, med izrednimi pa 21,1 %. To pomeni, da je kar lepo število rednih študentov ob prehodu na visoko šolo začelo dobivati nižje ocene, kot so jih bili vajeni.

Samoocena študijske uspešnosti po prvem letniku je pri obeh skupinah študentov dokaj realna, saj jih približno polovica ocenjuje, da so boljši od polovice svojih kolegov. (Ti rezultati ne potrjujejo teze, da se ljudje na sploh precenjujejo, prim. Dunning, Hath, Suls, 2005).

Študente smo povprašali, kateri predmet prvega letnika se jim je zdel najtežji. Hoteli smo na primeru najtežjega predmeta oceniti študijske navade (intenzivnost študija) in uspešnost. V letniku 2003/04 je bil najtežji predmet za redne in izredne študente Pedagogika z andragogiko. Pri tem je ta predmet kot najtežjega ocenilo 61 % rednih in 48 % izrednih študentov. Izredni študenti so v le nekoliko manjšem odstotku kot Pedagogika kot najtežji predmet navedli Ustavno ureditev. Za letnik 2004/05 pa je bil najtežji predmet Ustavna ureditev v približno enakem odstotku pri obeh skupinah študentov (50 % redni, 47 % izredni), za njim pa Pedagogika z andragogiko. Pri obeh predmetih je bil izpit praviloma samo pisni.

Intenzivnost študija najtežjega predmeta smo ugotavljali tako, da smo prosili študente, naj navedejo, katere od 12 vnaprej naštetih študijskih aktivnosti so izvajali ob pripravi na izpit iz najtežjega predmeta. V odgovorih so študentje naštel od ene do devet dejavnosti od 12.

Modalna vrednost je v obeh generacijah pri 5 dejavnostih. Očitno je, da so izredni študentje marljivejši. V generaciji 2003/04 izrednih je modalna vrednost pri 7 dejavnostih (natančneje med 6 in 7), v naslednji generaciji pa med 5 in 7 (distribucija je bimodalna), v povprečju torej pri 6 dejavnostih. Modus distribucije rednih študentov je v obeh generacijah pri 5 dejavnostih.

Študijski rezultati kažejo dva različna sloga študija pri rednih in izrednih študentih. V generaciji 2003/04 približno petina študentov še ni opravila izpita iz najtežjega predmeta. Med rednimi in izrednimi ni omembe vrednih razlik. V naslednji generaciji tega izpita še ni opravila četrtnina rednih in skoraj tretjina izrednih. V obeh generacijah je med rednimi več takih, ki so izpit opravili pri prvem poskusu (58 % oz. 64 %), kot med izrednimi (36 % oz. 45 %). Toda med rednimi je v obeh generacijah več zadostnih, med izrednimi pa več z ocenami, ki so višje od zadostne. Analiza variance pri intenzivnosti študija za najtežji izpit pokaže pomembne razlike med sredinami v prid izrednim študentom. To pomeni, da izredni študentje študirajo počasneje, tudi večkrat padejo, a se bolj potrudijo in na koncu dobijo tudi boljše ocene, redni pa se zadovoljijo s hitro pridobljeno zadostno oceno.

Kakšna je zveza med srednješolskim uspehom in uspehom pri izpitu iz najtežjega predmeta prvega letnika? Najvarneje je, če rečemo, da ni nikakršne korelacije. V obeh skupinah študentov je korelacija (vselej Pearsonov r) med zaključnim uspehom v srednji šoli in uspehom pri izpitu iz najtežjega predmeta 0,17; korelacija med številom vpisnih točk in uspehom pri izpitu iz najtežjega predmeta pa 0,20 pri rednih in 0,02 pri izrednih. Korelacija med srednješolskim uspehom in številom opravljanj izpita pri najtežjem predmetu je praktično nič. Isto velja za korelacijo med številom vpisnih točk in številom ponavljanj izpita pri najtežjem predmetu. To pomeni, da na osnovi srednješolskega uspeha ni mogoče napovedati uspeha pri najtežjem predmetu prvega letnika visoke

šole, ali drugače: pri tem predmetu se skoraj popolnoma premešajo v srednji šoli bolj in manj uspešni študentje.

Ali velja to tudi za študijski uspeh v prvem letniku kot celoti? Lahko rečemo, da v bistvu velja, s tem da vendarle opazimo nizko pozitivno korelacijo med vpisnimi točkami in uspehom v prvem letniku. Korelacija med uspehom v srednji šoli in v 1. letniku ne glede na generacijo in način študija je 0,16 (s ponavljanji) oziroma 0,18 (brez ponavljanj). Pri rednih študentih je korelacija med srednješolskim uspehom in povprečno oceno izpitov s ponavljanji 0,17 (brez ponavljanj 0,20), pri izrednih pa s ponavljanji 0,13 (brez ponavljanj 0,11). Vpisne točke korelirajo s povprečno oceno izpitov v 1. letniku v nerazčlenjeni populaciji 0,25 s ponavljanjem (0,22 brez ponavljanja), pri rednih 0,27 (brez ponavljanja 0,24), pri izrednih pa 0,22 (0,13). Korelacijo 0,20 imamo za nizko pozitivno. Korelacija med uspehom v srednji šoli in samooceno uspešnosti po prvem letniku je praktično 0, kar pomeni, da se skoraj popolno premešanje študentov glede na uspešnost odraža tudi v samoocenah; nekateri prej uspešni se ocenjujejo kot manj uspešni po 1. letniku, nekateri prej uspešni kot (še vedno) uspešni, podobno pa velja tudi za manj uspešne. Ali drugače, skupino uspešnejših študentov sestavljajo tako prej uspešni kot prej manj uspešni.

Pač pa po tem premešanju opazimo konsistentnost »nove hierarhije« glede na študijsko uspešnost. Ocena pri najtežjem izpitu prvega letnika korelira s povprečno oceno izpitov prvega letnika s ponavljanjem v nerazčlenjeni populaciji 0,38; pri rednih z 0,41, kar je zmerna pozitivna korelacija, pri izrednih je ustrezna korelacija 0,35 (brez ponavljanja celo 0,52). Tudi korelacija med povprečno oceno v prvem letniku (s ponavljanjem) in številom ponavljanj izpita iz najtežjega predmeta prvega letnika odraža to zakonitost. V nerazčlenjeni populaciji je $-0,38$; pri rednih je $-0,36$ (ocena brez ponavljanj $-0,29$), pri izrednih pa $-0,46$ ($-0,44$). Korelacija pri izrednih je zmerno negativna. To pomeni: čim večkrat je kdo ponavljal izpit iz najtežjega predmeta, tem nižja je njegova povprečna ocena na vseh izpitih prvega letnika. Ali drugače, ponavljanje izpita iz najtežjega predmeta in ocena pri tem predmetu bolje napovedujeta povprečno izpitno oceno po prvem letniku kot srednješolski uspeh in število vpisnih točk.

PRIČAKOVANJA O METODOLOGIJI IN USPEH PRI IZPITU: NOVA HIERARHIJA

Ta zakonitost se pokaže tudi pri pričakovanjih glede Metodologije in uspehu pri tem predmetu. V splošnem študentje ocenjujejo ta predmet – še preden so se srečali z njim – kot zahtevnejšega od drugih predmetov. Ta ocena pa je precej različna v odvisnosti od generacije in načina študija. V generaciji 2003/04 kar tri četrte študentov ocenjuje ta predmet kot bolj zahtevnega od drugih, v naslednji generaciji pa le še dobra polovica. Izredni študentje ocenjujejo predmet v večjem odstotku kot zahtevnejšega od drugih predmetov kot redni študentje – predvsem v generaciji 2004/05. To pokaže tudi analiza variance ocen zahtevnosti.

Ocena zanimivosti predmeta je sredinska. Študentom se ob začetku študija tega predmeta večinoma zdi, da je predmet enako zanimiv oziroma nezanimiv kot drugi predmeti. Med izrednimi študenti je večji delež takih, ki menijo, da je predmet manj zanimiv kot drugi predmeti (v letniku 2004/05 je teh kar 45 %), kot med rednimi, kjer je odstotek tistih, ki menijo, da je nezanimiv, okrog 17 % v obeh generacijah. Analiza variance pokaže pomembno višjo oceno pri rednih študentih.

Študentje v glavnem ocenjujejo, da bodo znanje tega predmeta potrebovali pri nadaljnjem študiju; tu ni večjih razlik med generacijama oziroma med rednimi in izrednimi študenti.

Več kot tri četrte študentov tudi meni, da bodo znanje iz tega predmeta potrebovali v praksi. Tudi tu ni večjih razlik med generacijama in med rednimi in izrednimi študenti. Več kot polovica vseh študentov je obkročila pet ali več konkretnih dejavnosti od 10 naštetih, pri katerih menijo, da bodo potrebovali znanje tega predmeta. Analiza variance vendarle pokaže pomembno razliko v ocenah koristnosti tega predmeta v prid rednim študentom. Začetna motivacija za študij se torej zdi dovolj visoka in realna.

Kakšne so dosedanje izkušnje študentov z raziskovalnimi opravili? Vprašali smo: »Ali ste v srednji šoli oz. pri dosedanjem študiju in zunaj šolskih dejavnostih že pridobili kakšna znanja in izkušnje o metodah raziskovanja s statistiko (o metodah in tehnikah raziskovanja, o pisanju raziskovalnega poročila, o statističnih metodah)?« Velika večina študentov je navedla, da imajo izkušnje z vsaj eno tako dejavnostjo ali več. Več kot polovica študentov obeh generacij je tudi naštetla pet ali več konkretnih raziskovalnih dejavnosti od

11, ki so jih že opravljali v drugih okvirih. Torej se tudi nad popolno neizkušjenostjo študentov ne bi mogli pritoževati; večina ima osnovne izkušnje, na katere lahko navežejo razmišljanje in študij metodologije. To je dobro, lahko pa tudi koga zavede, da se bo preveč zanašal na to, da zadeve že obvlada, namesto da bi prisluhnil novemu znanju, ki nadgrajuje njegove dosedanje izkušnje.

Iz ocen zahtevnosti, zanimivosti, potrebnosti in koristnosti predmeta smo sestavili indeks motiviranosti za študij metodologije in ga korelirali z nekaterimi drugimi merami. Korelacija s srednješolskim uspehom je nizka (0,20 pri rednih, 0,17 pri izrednih). Z vpisnimi točkami je ni (0,01 redni, 0,09 izredni). S povprečno oceno prvega letnika s ponavljanji se giblje med 0,20 (redni) in 0,24 (izredni), z oceno brez ponavljanj pa 0,25 (redni) in 0,02 (izredni). To nakazuje rahlo korelacijo med uspehom v prvem letniku in motivacijo za študij metodologije. Ali še drugače, da je med boljšimi študenti nekaj več bolj motiviranih za ta študij kot med slabšimi.

Se ta motivacija odrazi v prizadevanju za čim višjo oceno? Več kot tri četrte študentov (natančneje, več kot 80 %) je izjavilo, da si bodo prizadevali pri tem predmetu doseči oceno vsaj prav dobro 8 ali višjo. Med rednimi in izrednimi študenti ni posebnih razlik. To je dobro; imamo ambiciozno in samozavestno populacijo. Zanimivo je, da aspiracije nekoliko korelirajo edino s povprečno oceno izpitov prvega letnika brez ponavljanja, in sicer pri rednih študentih. Koefficient korelacije povprečne ocene izpitov prvega letnika s ponavljanji z aspirirano oceno pri metodologiji je 0,30 (pri rednih 0,18, pri izrednih 0,46).

Kaj se izcimi iz vse te motiviranosti in visokih pričakovanj? V povprečju – dobra šestica ali slaba sedmica. Ob tem izpitna ocena iz metodologije še najbolje korelira s povprečno oceno izpitov prvega letnika s ponavljanji in brez ponavljanj (skupno 0,43, pri rednih 0,42 oz. 0,40, pri izrednih 0,44 oziroma 0,55). Pri izrednih izpitna ocena precej visoko korelira tudi z oceno pri najtežjem predmetu 1. letnika in z aspirirano oceno.

POGLED V PRIHODNOST: NAMERE PO PODIPLOMSKEM ŠTUDIJU

Približno tretjina vsake generacije namerava nadaljevati študij po pridobitvi univerzitetne diplome, ki je za več kot 95 % »zakon«. Večina te

tretjine pri tem ne misli na specialistični študij, ampak na magistrski in celo doktorski študij. Vendar namere po podiplomskem študiju niso v nikakršni korelaciji ne z učno uspešnostjo v srednji šoli ne z uspešnostjo študija v 1. letniku visoke šole. Vse korelacije so nižje od 0,20 (oziroma -0,20). Opazimo, da aspiracije po podiplomskem študiju celo negativno korelirajo s srednješolskim ucnim uspehom, kar bi, če bi bile malo višje, pomenilo: čim slabši dijak, tem bolj si želi biti magister ali doktor. Tudi pri tem vprašanju se ponovi doslej opažena zakonitost – edina nekoliko višja (in pomembna) korelacija je pozitivna korelacija med oceno izpitov 1. letnika in aspiracijami po podiplomskem študiju pri rednih študentih (0,16).

SKLEPI IN PREDLOGI

Naše ugotovitve lahko strnemo takole:

1. V visokošolski strokovni program fakultete za socialno delo so se vpisovali dijaki širokega razpona srednjih šol, ki se razlikujejo po rangu glede na povprečen uspeh dijakov na maturi. Vpisovali so se boljši in nekoliko slabši dijaki iz boljših in slabših šol. Vpisne generacije so bile torej precej heterogene glede uspešnosti, čeprav so bili za redni študij izbrani samo dijaki z najvišjim številom točk, ostali pa so se lahko nato odločili za izredni študij do zapolnitve prostih vpisnih mest.

2. Ugotovili smo, da ni praktično nobene korelacije med ucnim uspehom v zadnjem letniku srednje šole in uspehom v prvem letniku visoke šole in da je zgolj nizka pozitivna korelacija med vpisnimi točkami in uspehom v prvem letniku. To pomeni, da ni mogoče kolikor toliko zanesljivo napovedati, da bo dijak, ki se je vpisal z visokim številom točk, bolj uspešen v prvem letniku, oni, ki se je vpisal s razmeroma nizkim številom točk, pa manj uspešen. Po prehodu na visoko šolo se torej dogodi premešanje rangov študentov z višjim in nižjim številom vpisnih točk. Prej boljši začnejo dobivati nižje ocene, prej slabši pa višje (tudi z vsemi psihološkimi posledicami). V ozadju tega premešanja je dejstvo, da pri točkovanju za vpis ni bil upoštevan rang uspešnosti šole, iz katere prihaja kandidat.

3. Ugotovili smo zmerne korelacije med oceno pri najtežjem predmetu 1. letnika in povprečno oceno izpitov 1. letnika, kot tudi med temi ocenami in oceno izpita iz Metodologije. To pomeni: ko se vzpostavi nova hierarhija glede na študijski

uspeh, kaže težnjo, da se obdrži. Določena konsistentnost med ocenami različnih predmetov (najtežji predmet 1. letnika, povprečna ocena 1. letnika, ocena Metodologije) kaže, da šola dosledno uveljavlja svoje kriterije znanja. Razlike med rednimi in izrednimi študenti omogočajo domnevo, da izredni študenti jemljejo študij bolj resno in bolj realistično, redni pa se manj trudijo in se zadovoljujejo s hitro pridobljenimi zadostnimi ocenami.

4. Ničeve ali nizke, celo negativne korelacije med ucnim uspehom v srednji šoli in študijskim uspehom na eni strani in namerami po podiplomskem študiju na drugi strani kažejo na nerealistično načrtovanje študijske poti v prihodnosti. Mogoče je tudi domnevati, da se prej uspešni dijaki, ki so na visoki šoli naleteli na težave in začeli dobivati nižje ocene, zatekajo v tolažilno fantaziranje o svoji siceršnji genialnosti, s katero si bodo pridobili zvence nazive – ne popolnoma neupravičeno, kajti izkušnja enega od avtorjev tega besedila s študenti kaže, da kdor rine, pririne.

Vse skupaj nas navaja k še enemu sklepu. Neupoštevanje kakovosti srednjih šol pri pripisovanju vpisnih točk pelje k zniževanju vpisnih možnosti dijakom boljših šol in neupravičenem zviševanju teh možnosti dijakom slabših šol, torej do izenačevanja dejansko boljših z dejansko slabšimi. To izenačevanje vodi do nepravilnosti. Enakost v tem primeru ni pravična.

Predlagamo:

1. spremembo postopka računanja vpisnih točk, tako da bi se v postopek vključilo tehtanje ocen glede na rang šole po povprečnem uspehu njenih dijakov na maturi.

2. naj fakulteta še naprej vztraja na svojih kriterijih ocenjevanja in naj te kriterije izpopolnjuje, saj lahko samo pravično ocenjevanje dejanskega znanja in uspešnosti uresničuje vrednoto socialne pravičnosti in vodi do uspešne družbe znanja.

DODATEK

VPRAŠALNIK O PREDMETU

Ime in priimek:

Datum:

1. Katero srednjo šolo ste končali?
2. Kakšen je bil vaš učni uspeh v zadnjem letniku srednje šole?
2 – zadosten,

- 3 – dober,
 4 – prav dober,
 5 – odličen
3. Koliko točk ste zbrali za vpis na visoko šolo?
 Število točk za vpis:
4. Kakšna je vaša povprečna ocena izpitov prvega letnika FSD, če upoštevate tudi negativne ocene pri ponavljanjih (vsoto vseh ocen, tudi negativnih, delite s številom vseh ocen, tudi negativnih; ne upoštevajte metod SD)?
- Povprečna ocena izpitov s ponavljanji:
 V pomoč naj vam bo seznam predmetov 1. letnika:
- Uvod v socialno delo,
 Teorije pomoči I,
 Prostovoljno delo,
 Sociologija,
 Psihologija,
 Pedagogika z andragogiko,
 Ustavna ureditev Slovenije,
 Socialna antropologija,
 Tuj jezik
5. Kakšna je vaša povprečna ocena izpitov prvega letnika FSD, če upoštevate samo končne pozitivne ocene (vsoto ocen delite s številom ocen)?
- Povprečna ocena izpitov brez ponavljanj:
6. Kako uspešni ste bili po vašem mnenju v prvem letniku glede na uspešnost vaših kolegov?
- 1 – slabši od treh četrtin drugih,
 2 – slabši od polovice drugih,
 3 – boljši od polovice drugih,
 4 – boljši od treh četrtin drugih
7. Kateri predmet prvega letnika se vam je zdel najtežji (ne upoštevajte tujega jezika, metod SD in telesne vzgoje)?
8. V kakšni obliki je potekal izpit pri tem predmetu?
- 1 – samo pisno,
 2 – samo ustno,
 3 – pisno in ustno,
 4 – zagovor seminarske naloge
9. Kolikokrat ste opravljali izpit iz tega predmeta?
- 1 – 1 krat,
 2 – 2 krat,
 3 – 3 krat,
 4 – 4 krat,
 5 – več kot 4 krat
10. S kakšno oceno ste ga opravili?
- 0 – ga še nisem opravil,
 1 – 6 zadostno,
 2 – 7 dobro,
 3 – 8 prav dobro,
- 4 – 9 prav dobro,
 5 – 10 odlično
11. Ali ste pri študiju tega predmeta počeli kaj od naslednjega (obkrožite lahko več odgovorov):
- 3 – redno obiskoval predavanja,
 3 – si delal zapiske na predavanjih,
 3 – sistematično bral učbenik (skripta, študijsko gradivo),
 3 – si delal izpiske iz učbenika (skript, študijskega gradiva),
 3 – si delal miselne vzorce in preglednice,
 3 – si pripravil prepisovalne lističe (»plonkegele«), čeprav jih nato nisem uporabil,
 3 – prebral vsaj eno delo obvezne literature (razen učbenika),
 3 – prebral vsaj eno delo priporočene (neobvezne) literature,
 3 – si skušal s ponavljanjem in samospraševanjem zapomniti bistvene vsebine,
 3 – nekaj dni pred izpitom ponavljal snov glasno, polglasno ali šepetaje,
 3 – skupaj s kolegi ponavljal snov z razpravljanjem in medsebojnim spraševanjem,
 3 – se učil z inštruktorjem oziroma s kolegi, kolegom, ki ta predmet obvlada
- indeks 11:
12. Kako zahteven se vam zdi predmet Metodologija s statistiko?
- 1 – zahtevnejši od treh četrtin drugih predmetov tega letnika,
 2 – zahtevnejši od polovice drugih predmetov tega letnika,
 3 – enako zahteven kot drugi predmeti tega letnika,
 4 – manj zahteven kot polovica drugih predmetov tega letnika,
 5 – manj zahteven kot tri četrtine drugih predmetov tega letnika
13. V kakšni meri vas ta predmet zanima?
- 5 – zanima me bolj kot tri četrtine drugih predmetov,
 4 – zanima me bolj kot polovica drugih predmetov
 3 – zanima me enako kot drugi predmeti,
 2 – zanima me manj kot polovica drugih predmetov,
 1 – zanima me manj kot tri četrtine drugih predmetov
14. Ali se vam zdi, da boste znanja iz tega predmeta potrebovali pri nadaljnjem študiju do diplome?
- 1 – teh znanj sploh ne bom potreboval,

- 2 – teh znanj v glavnem ne bom potreboval,
 3 – ta znanja bom v glavnem potreboval,
 4 – ta znanja bom vsekakor potreboval
15. Ali se vam zdi, da boste znanja iz tega predmeta potrebovali pri praktičnem delu?
 1 – teh znanj sploh ne bom potreboval,
 2 – teh znanj v glavnem ne bom potreboval,
 3 – ta znanja bom v glavnem potreboval,
 4 – ta znanja bom vsekakor potreboval
- indeks 14+15:
16. Če mislite, da boste znanja tega predmeta potrebovali pri študiju in/ali praktičnem delu, navedite, pri katerih nalogah naj bi vam to znanje predvsem koristilo? (obkrožite lahko več odgovorov):
 (Če ste pri vprašanih 14 in 15 obkrožili 1, na to vprašanje ne odgovarjajte!)
 3 – Pri pisanju seminarskih nalog,
 3 – Pri pisanju poročila o praksi,
 3 – Pri pisanju diplomske naloge
 3 – Pri pisanju magistrske naloge,
 3 – Pri pisanju poročil o delu in statističnih poročil,
 3 – Pri izvajanju analiz socialne problematike,
 3 – Pri preučevanju družbenih pojavov,
 3 – Pri ugotavljanju potreb po oblikah pomoči
 3 – Pri evalvaciji uspešnosti socialnih ukrepov,
 3 – Pri ugotavljanju zadovoljstva uporabnikov s pomočjo
- indeks 16:
17. Ali ste v srednji šoli oziroma pri dosedanjem študiju in zunajšolskih dejavnostih že pridobili kaka znanja in izkušnje o metodah raziskovanja in o statistiki?
 3 – da, o metodah in tehnikah raziskovanja (npr. o anketiranju, opazovanju, poskusu),
 3 – da, o pisanju raziskovalnega poročila,
 3 – da, o statističnih metodah,
 3 – ne, nobenih takih znanj in izkušenj nimam
18. Ali ste že kdaj počeli ali doživeli kaj od naslednjega (lahko obkrožite več odgovorov):
 3 – izvedel raziskavo v okviru zaključne naloge v srednji šoli,
 3 – izvedel manjšo raziskavo pri kakem predmetu v srednji šoli (npr. pri biologiji ali kakem drugem predmetu),
 3 – izvedel raziskavo v okviru kake seminarske naloge v prvem letniku FSD,
 3 – prisostvoval kakemu poskusu (pri fiziki, biologiji, psihologiji ipd.),
 3 – izvajal anketo kot anketar,
 3 – bil anketiran; izpolnjeval kake obrazce, ki imajo značaj ankete,
 3 – prebral kako poročilo o raziskavi (seminarsko nalogo, diplomsko nalogo ipd.),
 3 – prebral članek ali knjigo, kjer so opisane raziskave in navedeni raziskovalni podatki,
 3 – izračunal odstotek,
 3 – imel v šoli predmet Statistika,
 3 – imel v šoli predmet Metode raziskovanja ali podoben predmet
- indeks 18:
19. Kakšno oceno si boste prizadevali dobiti pri izpitu iz Metodologije s statistiko I?
 1 – 6 zadostno,
 2 – 7 dobro,
 3 – 8 prav dobro,
 4 – 9 prav dobro,
 5 – 10 odlično
20. Ali si boste po končanem dodiplomskem študiju prizadevali nadaljevati na podiplomskem študiju?
 0 – ne nameravam končati te šole, vpisal sem se z drugim namenom,
 1 – zadovoljil se bom z uspešno končano visoko strokovno šolo,
 2 – prizadeval si bom končati univerzitetni študij,
 3 – prizadeval si bom končati specialistični študij,
 4 – prizadeval si bom končati magistrski študij,
 5 – prizadeval si bom končati doktorski študij
- Hvala za sodelovanje!

VIRI

- Dunning, D., Hath, C., Suls, J. M. (2005), Picture Imperfect. *Scientific American: Mind*, 16, 4: 20-27.
- Maturitetno letno poročilo 2002. Ljubljana: Državni izpitni center. http://www.ric.si/3-matura/statistika/uspeh/2002/splosni_uspeh.pdf (8. 11. 2007).